

Derneğin iktisadi işletmesinin karlarının derneğe aktarımında gelir vergisi tevkifatı, dernek tüzel kişiliğine yapılan bağışlarda belge düzeni hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[227-2012/VUK-1- . . .]-824
Tarih	06.06.2013

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[227-2012/VUK-1- . . .]-824

06/06/2013

Konu : Derneğin iktisadi işletmesinin karlarının derneğe aktarımında gelir vergisi tevkifatı, dernek tüzel kişiliğine yapılan bağışlarda belge düzeni

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, derneğiniz tarafından ... ve personeline destek olmak amacıyla20... tarihinde iktisadi işletme olarak kurulduğunuz belirtilerek;

- İktisadi işletmeniz tarafından ... nün ihtiyaçlarını karşılamak üzere yapılan harcamaların gider olarak kaydedilip kaydedilemeyeceği,

- İktisadi işletmeniz tarafından ...ne alınacak demirbaşların işletmenin aktifine kaydedilip kaydedilemeyeceği,

- Derneğin ihtiyaçları için (demirbaş alımı) iktisadi işletmeden para aktarımı yapıp yapılamayacağı ile yapılabilmesi halinde tevkifata tabi olup olmayacağı,

- Kurumlar Vergisi ödendikten sonra Derneğe aktarılan kar payı için tevkifat hesaplanıp hesaplanmayacağı,

hususlarında görüş talep edilmiştir.

I-KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında "kamu idare ve müesseselerinin, iktisadî kamu müesseselerinin, sair kurumların, ticaret şirketlerinin, iş ortaklıklarının, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadî işletmelerinin, kooperatiflerin, yatırım fonu yönetenlerin, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabının ve zirai kazançlarını bilanço veya ziraî işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçilerin bu maddede bentler halinde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur oldukları" hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin birinci fıkrasının (6/b-i) bendinde ise tam mükellef kurumlar tarafından; tam mükellef gerçek kişilere, gelir vergisi mükellefi olmayanlara ve gelir vergisinden muaf olanlara dağıtılan, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kar paylarından (karın sermayeye eklenmesi kar dağıtımı sayılmaz) gelir vergisi tevkifatı yapılacağı hüküm altına alınmış olup söz konusu tevkifat oranı, 2009/14592 sayılı B.K.K ile 03.02.2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere % 15 olarak belirlenmiştir.

Ayrıca, Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendine göre iştirak hisselerinden doğan kazançlar menkul sermaye iradidir.

Diğer taraftan, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ve kamu yararına çalışan dernekler ile bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımların toplamının o yıla ait kurum kazancının % 5 'ine kadar olan kısmının kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla, kurum kazancından indirilebileceği hükme bağlanmıştır.

Konuya ilişkin olarak yayımlanan 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin 10.3.2. "Bağış ve Yardımlar" başlıklı bölümünde ise ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir.

Buna göre;

- İktisadi işletmeniz tarafından ... ne ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yapılacak bağış ve yardımların toplamının o yıla ait kurum kazancının %5'ine kadar olan kısmı indirim konusu yapılabilecektir. Diğer taraftan, yapılacak bağış ve yardımların ilgili yıl kazancının %5'ini aşan kısmının ise kurum kazancının tespitinde kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınması gerekmektedir.

- Kendisi kurumlar vergisi mükellefi olmayan bir Derneğin, sermayesini temin ederek vergiye tabi bir kuruluş oluşturması halinde kendisine aktarılan gelir iştirak kazancı olduğundan Derneğin ihtiyaçları için (demirbaş alımı) iktisadi işletmenizden Derneğe para aktarılması durumunda söz konusu tutarlar üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6/b-i) bendi uyarınca gelir vergisi tevkifatı yapılarak genel usul ve esaslar çerçevesinde muhtasar beyanname ile beyan edilmesi gerekmektedir.

- İktisadi işletmenizin dağıtılabilir karını bağlı olduğu Derneğe aktarması kar dağıtımı; ... Derneği yönünden ise Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde belirtilen iştirak kazancı olup aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6/b-i) bendi uyarınca iktisadi işletmeniz tarafından gelir vergisi tevkifatı yapılarak genel usul ve esaslar çerçevesinde muhtasar beyanname ile beyan edilmesi gerekmektedir.

II-VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinde "Bu Kanun'da aksine hüküm olmadıkça bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahışlarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir." hükmüne yer verilerek müteakip maddelerde kayıtların tevsikini sağlayan ispat edici kağıtların neler olduğuna yer verilmiş olup, 229 uncu maddesinde ise faturanın tarifi "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır."şeklinde yapılmıştır.

Anılan Kanunun 258 inci maddesine göre değerleme, vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespitidir.

Mezkur Kanunun 262 nci maddesinde maliyet bedelinin, iktisadi kıymetin iktisap edilmesi veyahut değerinin arttırılması münasebetiyle yapılan ödemelerle bunlara müteferri bilimum giderlerin toplamını ifade ettiği, 265 inci maddesinde, mukayyet değerin, bir iktisadi kıymetin muhasebe kayıtlarında gösterilen hesap değeri olduğu hüküm altına alınmış olup 267 nci maddesinde ise; emsal bedelin tanımı yapıldıktan sonra nasıl hesaplanacağı ile hangi sıra ve esaslar dhilinde uygulanacağı  bent halinde sayılmıştır.

Yukarıda yapılan açıklama ve hükümlere göre,

1. İktisadi işletmeniz tarafından dernek tüzel kişiliğine veya genel bütçeli idarelere yapılacak aynı ya da nakdi bağış ve yardımların makbuz karşılığı yapılması gerekmekte olup aynı nitelikteki bağış ya da yardımların iktisadi işletmenin aktifinden veya stokundan çekilerek yapılması halinde fatura düzenlenmesi ve düzenlenen faturanın arka yüzüne faturada belirtilen değerlerin ilgili dernek tarafından bağış ve yardım olarak alındığına ilişkin şerh konularak imzalanması,

2. Aynı değerlerin, iktisadi işletmeniz tarafından dışarıdan alınarak genel bütçeli idarelere bağışlanmış olması durumunda ise kurum ve kuruluş tarafından teslim alınacak değerler için teslime ilişkin bir belge düzenlenmiş olması yeterli olup, düzenlenen belgede bağışlanan kıymetin değerinin, cinsinin ve miktarının tereddüde mahal bırakmayacak şekilde belirtilmiş olması gerekmektedir. Ayrıca, bağışlanan değerlere ilişkin olarak düzenlenmiş olan faturaların arka yüzünde yukarıda belirtilen açıklamalar dahilinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkililerinin imzası bulunması gerekmektedir.

Diğer taraftan, tek düzen muhasebe sisteminin uygulanmasına ilişkin açıklamalar, 26/12/1992 tarih ve 21447 mükerrer sayılı Remi Gazete'de yayımlanan 1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve daha sonra bu konuda yayımlanan diğer tebliğlerde yapılmış bulunmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026